

ФОНДАЦИЯ СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА
ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2004

СЪДЪРЖАНИЕ

абривиатури

ii

превод на наименованията на проектите

ii

предговор

01

въведение

03

акценти през 2004

06

дейности и резултати

07

за фондацията

15

финансов отчет

16

АБРЕВИАТУРИ

ИОО: **Институт „Отворено общество“**

ВaВ: **Books across Borders**

ВiР: **Books in Print**

ЕТЕ: **East Translates East**

ПРЕВОД НА НАИМЕНОВАНИЯТА НА ПРОЕКТИТЕ¹

East Translates East: **Изтокът превежда изтока**

Books across Borders: **Книги през граници**

Translating Current Debates: **Преводи на актуалните
дебати**

Romani Publications: **Проект за публикации на
ромски**

¹ Поради естеството на работа на фондацията и факта, че повечето инициативи са международни и съответно с наименования на английски, в този доклад проектите ще бъдат представени с превод на български еднократно, но за последващите споменавания ще се използват оригиналните наименования

ПРЕЗ СТРАНИЦИТЕ...

През 2001 г., след предефиниране на политиката на Институт „Отворено общество“ в Централна и Източна Европа, Фондация „Следваща страница“ започна своята дейност като самостоятелен субект.

С амбициозни цели, като например „оформяне на текущите дебати по въпроси от жизнено важно обществено значение“, или „преодоляване на интелектуалната изолация на определени региони и малцинствени групи“. Въпреки че фондация „Следваща страница“ можеше да разчита на богатия опит, мрежите от контакти и подкрепата на ИОО, един въпрос оставаше: какво ще бъде в състояние да постигне една толкова малка фондация за издателския сектор и за жизнеността на интелектуалния и межкултурен обмен в региона?

Три години по-късно резултатите са невероятни.

Когато всеки се оплаква от слабото, ако не и напълно отсъстващо европейско публично пространство, фондация „Следваща страница“ ясно носи специфичен принос за възникването на такова пространство, където политическите и интелектуалните дебати пресичат националните граници, където межкултурния диалог, който най-често не е нищо повече от парола за политическа коректност, наистина може да се оформя между индивидите и общностите, които се срещат чрез преводите.

Този принос се основава на няколко силни принципи на работа, които могат да бъдат намерени във всички програми на фондация „Следваща страница“.

Среща чрез преводи. Подходът към превода е в основата на дейността на фондация „Следваща страница“: не просто като преводи между езици, но и превод между културите, като упражнение, което въвлича писатели, преводачи и читатели в откриването и осмислянето на техните думи, спомени, перспективи и в противопоставянето на техните съкровени гледни точки за света. Този подход към преводите например е в основата на програмата *East Translates East* на фондацията.

Да дава думи на културите е друг основен принцип фондация „Следваща страница“. Въпреки че изображенията заемат все по-голямо място в живота ни, думите продължават да са в основата на нашите култури, да валидират съществуването им, признаването им,

да правят възможно тяхното говорене и говоренето с и за тях. Проектът *Romani Publications*, който подкрепя както признаването на игнорирани култури, така и овластяването на общностите, които споделят тези култури, е илюстрация на този принцип.

Политическата визия е друго измерение в развитието на „Следващата страница“. Преводите и книгоиздаването не могат да бъдат изолирани от политическата среда. Въпреки че щеше да бъде разбираемо фондацията да остане съсредоточена върху издателските и преводните нужди в собствената си географска област, тя реши да разгърне своето работно пространство и да се ангажира с интелектуален обмен с други региони на света. В момент, в който отношенията между Европа и обществата отвъд Средиземно море представляват спешен политически въпрос, „Следваща страница“ поема предизвикателството и предприема изследване на преводите и книгоиздаването в арабския свят, с оглед разработването на бъдещи програми с този регион.

Но принципите, колкото и да са силни, не са достатъчни. Значимостта на програмите на фондация „Следваща страница“ нямаше да достигне това ниво, ако не беше впечатляващото количество работа, произведено от един малък екип в състояние да действа както на оперативно, така и на политическо ниво, ако не бяха групите от отдадени съветници, ако не бяха широките мрежи от партньори, издатели, писатели, стипендианти и др. в рамките на Централна и Източна Европа и извън нея.

Има много начини, по които фондация „Следваща страница“ може да продължи да се развива през следващите години. Трябва да бъдат направени определени избори и да бъдат определени приоритети. Но във всеки случай, за да запази своя съществен принос за развиващото се европейско (и международно) публично пространство, фондация „Следваща страница“ трябва да продължи да защитава принципите си и своята комбинация от качества - независима, подкрепяща, ориентирана към бъдещето, малка, смела, амбициозна, ефективна, убедена и убедителна, които я правят уникална.

Одил Шенал

Член на Управителния съвет на фондация „Следваща страница“

Заместник-директор на Европейската културна фондация - Амстердам

Този годишен отчет ще се опита да представи историята...

и контекста на Фондация „Следваща страница“, да представи дейностите и постиженията през 2004 г., да опише бъдещето на тези дейности и на организацията като цяло и да посочи разпределението на ресурсите през цялата 2004 година.

Профил на фондация „Следваща страница“

Дейностите на фондация „Следваща страница“ се основават на предпоставката, че достъпът до знания и информация е от решаващо значение за участието на хората в оформянето на обществата, в които живеят, и за насърчаване на межкултурното разбирателство.

Фондацията работи за обогатяване на демократичния публичен дискурс в развиващите се страни и сраните в преход, като подкрепя преводите и развитието на независимото частно книгоиздаване.

За да постигне своята цел, Фондацията съчетава отпускане на грантове, оперативни програми и застъпничество, и действа като катализатор на проекти в различни части на света.

Фондацията предлага и безплатно консултиране и съдействие на квалифицирани издатели и на национални и международни организации, които имат интерес да издават в нейната област на географско покритие (включително страните, обхванати от всички членове в мрежата на ИОО).

Дейностите на фондация „Следваща страница“ се подкрепят от Управителен съвет, програмни консултативни комитети и широка мрежа от независими консултанти.

Фондация „Следваща страница“ се опитва да действа като интелектуален катализатор и предавател на идеи чрез подкрепа на преводите и публикуването на качествени книги в развиващите се страни и сраните в преход.

Фондацията работи за обогатяване на демократичния публичен дискурс в развиващите се страни и сраните в преход, като подкрепя преводите и развитието на независимото частно книгоиздаване.

История

Фондация „Следваща страница“ е основана в началото на 2001 г. като първата самостоятелно обособена организация на програма „Информация“ на ИОО. През последните 3 години, фондацията се утвърди като независим субект и реализира стратегия до голяма степен основана на двустранния стратегически подход на бившите издателски програми на ИОО - да подкрепят предаването на съдържание (напр. превод на книги на определени теми) и да създават условия за издаване и разпространение на качествено съдържание (напр. инфраструктурни проекти).

От създаването си фондацията успя да завърши големия проект за преводи в мрежата а ИОО и направи оценка на въздействието му; следи за изпълнението на повече от 200 гранта, дадени от ИОО; и продължи да подкрепя преводи по значими въпроси. В допълнение, „Следваща страница“ разработи специфични регионални програми за Югоизточна Европа, Кавказ и Централна Азия; и разработи и изпълни инициативи в нови области, например публикации на ромски, и в нови географски места, като например арабския свят и Камбоджа.

В същото време, фондацията продължи да действа като организация-чадър за издателската мрежа Сорос и започна да подкрепя създаването на нови съюзи в разширения географски район.

ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ

Географските области-бенефициенти на фондацията са Източна Европа (Централна и Южна Европа, Балтийските страни, Русия и страните от бившия Съветски съюз), Кавказ, Централна Азия, Монголия, а от 2004 г. и арабските страни. Първоначалният мандат на фондацията „Следваща страница“ предвиждаше по-ограничен географски фокус, но нарастването на уменията и постиженията направиха възможно нарастването на географския обхват.

РЪКОВОДСТВО И СТРУКТУРА НА УПРАВЛЕНИЕ

След като официално се отдели от ИОО - Будапеща, фондацията „Следваща страница“ успя ефективно да се утвърди като независима организация както юридически, така и оперативно. Управленската структура на фондацията е приведена в съответствие с нейните цели и до голяма степен с финансирането ѝ. Постоянният екип се състои от изпълнителен директор (Яна Генова) и двама човека на пълен работен ден (София Захова и Христина Маринова). В допълнение, Наташа Мълинс беше назначена за временно и.д. директор на фондацията, за периода, в който Яна Генова беше в отпуск по майчинство до 30 април 2005 г. Фондацията работи с множество лица на свободна практика и стажанти. Нейните финансови операции се извършват от външна счетоводна компания.

На стратегическо ниво, решенията се вземат в тясно сътрудничество с основния източник на финансиране - Информационната програма на ИОО и борд. Структурата на управление на фондацията представлява един демократичен подход отдолу-нагоре за вземане на решения. Тя се управлява от управителен съвет и изпълнителен директор. През 2004 г. на новия Управителен съвет на Фондацията, избран в края на 2003 г., беше дадено пространство и възможност да изпълни предвидената роля на агент на идеи за фондацията.

При вземането на важни решения, „Следваща страница“ разчита на широка мрежа от международни експерти. Всяка мащабна програма работи с експертен консултативен комитет, който дава становища по исканията за грантове и предлага промени в програмната стратегия за съвет и изпълнителния директор. През 2004 г. работиха две комисии с такива функции - една за *East Translates East* и друга по проекта за ромски публикации. През 2004 г. един нов член се присъедини към Управителния съвет и двама нови членове бяха поканени да се присъединят към консултативния комитет на *East Translates East* от 2005 г. Съветът показва висока ангажираност и допринася особено много при разработването на стратегията на фондацията, идентифицирането на приоритетните области, развитието на програмните рамки, разработване на планове за действие и помага в изпълнението.

ФИНАНСИРАНЕ

Както и през предходните години, и през 2004 г. основните дейности на фондацията „Следваща страница“ бяха възможни благодарение на финансовата подкрепа на ИОО-Будапеща. Нараснаха обаче първоначалните усилия предприети през 2003 г. за привличане на подкрепа от други страни.

Нашите усилия за набиране на средства през 2004 г. са очевидни:

- ✓ подаване на оферта за Култура 2000 през октомври 2004 г. заедно с 4 други организации и 16 асоциирани партньори за финансиране на проекта за ромска библиотека;

КАКТО И ПРЕЗ ПРЕДХОДНИТЕ ГОДИНИ, И ПРЕЗ 2004 Г. ОСНОВНИТЕ ДЕЙНОСТИ НА ФОНДАЦИЯ „СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА“ БЯХА ВЪЗМОЖНИ БЛАГОДАРЕНИЕ НА ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА ИНСТИТУТ ОТВОРЕНО ОБЩЕСТВО - БУДАПЕЩА. НАРАСНАХА ОБАЧЕ ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ УСИЛИЯ ПРЕДПРИЕТИ ПРЕЗ 2003 Г. ЗА ПРИВЛИЧАНЕ НА ПОДКРЕПА ОТ ДРУГИ СТРАНИ.

- ✓ съфинансиране по Проект Преводи през 2004 г., равно на около 65% от общия бюджет на проекта.
- ✓ консултантски договор с група български организации за изготвянето на изследване и проект на междинно звено, което да се занимава с въпросите на развитието на съвременния език в България.
- ✓ съфинансиране за всички изследвания и конференции.

ПАРТНЬОРСКА МРЕЖА

Логично партньорската мрежа на „Следваща страница“ произхожда от мрежата на фондация Сорос. Фондацията предостави комуникационна инфраструктура за издателските програми и инициативи на националните фондации за последните 3 години. В началото на своето създаване, партньорите в рамките на мрежата оформиха модела за сътрудничество на фондацията.

Края на 1990-те години обаче отбелязаха нов етап за мрежата Сорос, когато много издателски програми към Отворено общество бяха затворени, а други станаха самостоятелно обособени структури като самата „Следваща страница“. В отговор на това сериозно реструктуриране в рамките на мрежата Сорос, и по-специално на новия статут на фондация

„Следваща страница“, повечето от новите партньорства бяха изградени извън рамките на ИОО.

Трябва да се отбележи, че една от новите обещаващи връзки на Фондацията е с държавните агенции за книгите в някои страни в рамките на целевите райони.

В ОТГОВОР НА ТОВА СЕРИОЗНО ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ В РАМКИТЕ НА МРЕЖАТА СОРОС, И ПО-СПЕЦИАЛНО НА НОВИЯ СТАТУТ НА ФОНДАЦИЯ „СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА“, ПОВЕЧЕТО ОТ НОВИТЕ ПАРТНЬОРСТВА БЯХА ИЗГРАДЕНИ ИЗВЪН РАМКИТЕ НА ИОО.

2004 маркира още една година на разширяване ...

както за целевите групи на фондацията, така и по отношение на нейния организационен капацитет. Фондацията продължи да раздава грантове на конкурсен принцип, да улеснява свободния поток на идеи, да предоставя платформа за комуникация, трансфер на ноу-хау и информация между целевите групи, да служи като консултант на мрежата на ИОО и да съдейства за набиране на средства.

Примери за част от постиженията по проекти:

- ✓ Разширяване географския обхват на фондацията чрез стартиране на пилотния арабски проект с новаторски изследвания по въпросите на книгоиздаването в Арабския свят, последвани от публични дискусии, организирана съвместно с Асоциацията на арабските книгоиздатели на Панаира на книгата във Франкфурт
- ✓ Разширяване обхвата на проекта и съдържанието на *East Translates East* чрез подчертаване на сътрудничеството Изток-Изток в светлината на процеса на разширяване
- ✓ Продължаване подобряването на регионалната книгоиздателска инфраструктура в бивша Югославия чрез проекта *Books Across Borders*
- ✓ Организиране на първото по рода си професионално обучение за ромски издатели и неправителствени организации от 12 страни
- ✓ Подобряване на оригиналните мрежи, които първоначално имаха подкрепата на мрежата Сорос, но след това бяха насърчени да се развият самостоятелно
- ✓ Стартиране на онлайн библиотека за текстове на ромски език
- ✓ Създаване на нов проект за преводи на текущите дебати (*Translating Current Debates*)

- ✓ Участие на фондацията при изготвянето на Зелена книга за проблемите на ромите, инициирана от ИОО-Будапеща
- ✓ Подпомагане и сътрудничество с проекта RomLex
- ✓ Посещение до Таджикистан за изследване на местните книгоиздателски политики, трансфер на ноу-хау и изготвяне на препоръки към местната фондация

2004 г. беше забележителна и по отношение на подобренията в екипа, които допринесоха за увеличаване на организационната ефективност и капацитет, което позволява максимизиране на ресурсите и влиянието на усилията и дейностите на „Следващата страница“ чрез:

- ✓ Изграждане на капацитет - инвестиране в обучение на екипа
- ✓ Увеличаване на усилията за набиране на допълнителни средства
- ✓ Засилване на сътрудничеството с експерти на свободна практика и независими консултанти

... и подобрения в комуникацията и предоставянето на информация:

- ✓ стартиране на месечен бюлетин (*Page Back*), който към момента има повече от 200 абонати
- ✓ подновяване на уебсайта на фондацията www.ppage.org през септември 2004 г.

2004 В ЦИФРИ:

- ПРОГРАМНИ ДЕЙНОСТИ В ПОВЕЧЕ ОТ 35 СТРАНИ
 - 50 ГРАНТА ЗА ПРЕВОД НА ПЕЧАТНИ ИЛИ ЕЛЕКТРОННИ ИЗДАНИЯ
 - ПОВЕЧЕ ОТ 200 АБОНАТИ ЗА 6 МЕСЕЦА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ БЮЛЕТИН
 - СЪВМЕСТНИ ПРОЕКТИ С ПОВЕЧЕ ОТ 30 ПАРТНЬОРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ОТ ЦЯЛ СВЯТ

Въпреки че схемата за предоставяне на грантове все още е основната...

дейност на „Следваща страница“, фондацията предприе по-активен подход към възникващите проблеми на съвременния свят като глобализацията и разширяването на ЕС. Този нов подход стана много ясен в хода на 2004 г., когато предоставянето на грантове беше успешно съчетава с дейности по определянето на политики. Така въпреки факта, че сновната част от дейностите на фондацията през 2004 г. бяха насочени към грантове, всяка дейност допринесе и за постигането на напредък в създаването на политики, изграждане на капацитет и мрежи.

EAST TRANSLATES EAST (СТАРТИРАНА ПРЕЗ 1998)

Ключова характеристика на глобализацията е, че информацията протича предимно в една посока - от богатите страни („ядрото“) към „периферията“ на по-бедните страни на изток и на юг. Програмата *East Translates East* цели да уравни този феномен, като подкрепи диалога и книгообмена между езиците и държавите от Централна и Източна Европа.

Развитие през 2004

Основен стълб на програмата през 2004 г. е схемата за грантове, която предвижда два вида безвъзмездни средства: за превод и издаване, и за промоция. Фондът за грантове за промотиране, обаче, не успя да привлече особено внимание от страна на издателите.

През 2004 г. бяха получени общо 96 заявления. Получените заявления за преводи на художествена литература са повече от тези за хуманитарни и социални науки. Ясно се вижда, че надделяват преводи от руски, полски и източноевропейски автори, първоначално публикувани на английски език. Програмата за грантове *ETE* подкрепи общо 36 книги да бъдат

преведени на 13 езика в 16 страни от 27 издатели.

ETE след 2004

Въпреки че програмата за грантове *East Translates East* за 2004 г. беше успешна, оказва се, че има още много да се направи в бъдеще, за да се постигне по-пълно и трайно въздействие върху обмена на знания и информация за книгите сред страните от региона. Една от основните инициативи на фондация „Следваща страница“ ще бъде да създаде и развие канали за такъв обмен. Друга цел е разпространението на добри модели за насърчаване на местната литература.

ПРОЕКТ ROMANI PUBLICATIONS (СТАРТИРАНА ПРЕЗ 2002)

През последните години ромският език все повече се превръща в център на положителна самоидентификация за исторически маргинализираната ромска общност. Въпреки че движението за интегриране на ромите в обществото се превръща в международно по обхват и организация, повечето културни, образователни и издателски дейности, насочени към ромите, остават в рамките на националните граници. Освен това, ниското качество и ограниченият брой на материалите заедно с лошото обучение на издателите и ограниченото разпространение показват, че съществуват значителни пропуски, които са от решаващо значение за развитието на ограмотяването, литературата и културното разбирателство. В отговор това, проектът на фондация „Следваща страница“ *Romani Publications* има следните цели: да подпомогне използването на ромски език чрез подкрепата на публикации на ромски и развитието на професионални умения на дромските издатели, и да засили обмена и трансграничното сътрудничество и разпространение на ромски публикации.

Тези две основни направления на проекта *Romani Publications* бяха водещи при всички дейности за грантове и обучения на програмата през цялата 2004 година.

Развитие през 2004 г.

Основните постижения на програмата могат да бъдат обобщени, както следва:

Професионално обучение за ромски издатели и неправителствени организации, което се проведе в София на 25-28 юни. 3-дневният семинар за ромски издатели събра 23 участници от 12 страни: Албания, Беларус, България, Чехия, Косово, Македония, Полша, Румъния, Русия, Сърбия и Черна гора, Словакия и Украйна.

ВЪВ ВТОРАТА ГОДИНА ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ,
ПРОЕКТЪТ ROMANI PUBLISHING ЗАПОЧНА ДА ПОЛУЧАВА
ПРИЗНАНИЕ КАТО НАДЕЖДЕН ИЗТОЧНИК НА ЕКСПЕРТИЗА
ПО РОМСКИ ЕЗИК И КНИГОИЗДАВАНЕ, КАКТО ОТ СТРАНА
НА РОМСКИ ОРГАНИЗАЦИИ, ТАКА И ОТ МЕЖДУНАРОДНИ
ПОЛИТИЦИ.

Програма за грантове

Програмата за грантове предоставя частично финансиране за печатни и електронни издания на ромски, като например книги, посветени на устната история, ромското движение, съвременни социални въпроси, учебни материали, художествена литература и поезия, и т.н.

Както и в предишни години, ромските издатели и неправителствени организации от Централна и Източна Европа бяха най-активни в предлагането на проекти за сметка на тези от Русия и страните от бившия Съветски съюз. Получихме общо 75 запитвания, които доведоха до 23 заявления за проекти. За пълния списък на ромските публикации, подкрепени по проекта, вижте Приложение 2.

Онлайн библиотека за подкрепени текстове

От началото на 2004 г. „Следваща страница“ подготвя малка електронна библиотека, която

обхваща всички проекти, финансирани чрез схемата за грантове. Първите 8 текста бяха качени през декември 2004 г. Библиотеката осигурява достъп до пълните текстове, както и библиографска информация, контакти за оригиналния издател, цена на печатното издание и др.

По-нататъшно развитие на базата данни RomLex (стартирана през 2002)

Romlex е най-богатият електронен ресурс на ромски език и неговите разновидности. Проектът се изпълнява от университетите в Грац, Манчестър и Орхус. През 2004 г., Romlex навлезе в третата фаза от своето развитие със 17 ромски разновидности и преводи на 10 различни целеви езици, свободно достъпни за всички потребители през интернет. Брой 3 на бюлетина на фондацията *Page Back* включва обширен преглед на постиженията на Romlex (публикувано на www.npage.org, раздел Newsletter). Базата данни е достъпна на адрес: romani.kfunigraz.ac.at/romlex/index.xml.

Дейности, свързани с политики

Във втората година от изпълнението му, проектът *Romani Publishing* започна да получава признание като надежден източник на експертиза по ромски език и книгоиздаване, както от страна на ромски организации, така и международни политици.

Проект *Romani Publications* след 2004

След 2004 г., ромският проект ще продължи под името VORBA (означава „дума“ на ромски език) да улеснява и ускорява процеса на трансформация на ромския език в един напълно развит език за социална, културна и образователна комуникация. Ще го постигне чрез подкрепа на публикации на ромски език и чрез осигуряване на средства за развитие на професионални умения за издателска дейност на ромски. Програмата обаче ще обърне по-голямо внимание на насърчаване на четенето в ромските общности и за изграждането на капацитет сред издателите.

Фокус върху регионите

Това е група от няколко дългосрочни програми в различни региони на базата на един общ или няколко взаимно разбираеми езика.

Стартиране на арабската инициатива

През 2004 г., фондация „Следваща страница“ разшири своя географски обхват и включи арабските страни. Разнообразие от фактори, сред които социални (ниски нива на грамотност и диглосия), политически (цензурата и икономики, контролирани от държавата) и такива, свързани с бизнеса (недобре развити търговски издателски практики, ограничено предлагане на пазара и разпространение) доведоха до ниски нива на четене и ограничени и разпокъсани книжни пазари в арабския свят. Именно с цел да се опита да изследва многото въпроси, които възпрепятстват развитието на здрави книжни пазари и стабилни нива на четене, фондация „Следваща страница“ стартира арабската инициатива (по-късно наречени *Arabooks*) - една многогодишна и многопластова инициатива, която ще се опита да запълни някои от тях най-належащите празнини при въпросите за арабските книги.

Развитие през 2004 г.

През януари 2004 г., като част от подготвителната фаза на стартиращата инициатива за книгоиздаване и преводи на арабски, екипът на фондация „Следваща страница“ посети Международния панаир на книгата в Кайро, за да се срещне с издатели, издателски асоциации и други организации. Учебното посещение завърши с изготвянето на план за действие за 2004-2005 и установяване на сътрудничество с големи местни издатели и организации, свързани с книгите. Конкретните резултати от това посещение бяха два доклада относно книгоиздаването в региона: а) политики за подкрепа на превода в арабския свят и б) текущото състояние на издателската индустрия в региона (координирани от Франкфуртския

панаир на книгата). Изследователският доклад предлага един изчерпателен, обективен и критичен поглед към проблемите на книгоиздаването в арабския регион. (Резюме на резултатите от това изследване може да бъде прочетено на английски в Приложение 5 към [Годишния отчет на фондацията за 2004 г.](#)).

Като друга подготвителна стъпка Фондация „Следваща страница“ съвместно с Асоциацията на арабските книгоиздатели организираха публична дискусия на тема „Преводи на арабски: Проблеми и перспективи“, която се състоя по време на Панаира на книгата във Франкфурт през октомври.

BOOKS ACROSS BORDERS

ЗА СЪРБИЯ, ЧЕРНА ГОРА, ХЪРВАТИЯ И БОСНА

Books Across Borders (BaB) е дългосрочна инициатива на Националната библиотека на Сърбия, фондация „Следваща страница“ и Фонда за подкрепа на книгата в Централна и Източна Европа (CEEVP) - Амстердам с подкрепата на програма MATRA на Министерство на външните работи на Холандия. Чрез своята мултинационална платформа с много партньори BaB има за цел:

- ✓ Укрепване на издателската инфраструктура в Хърватия, Сърбия и Черна гора и създаване на здрава пазарна среда за книгите;
- ✓ Насърчаване на трансграничния обмен на информация, търговия с книги и други съвместни дейности, които да изследват възможностите за един общ книжен пазар на базата на общото между езици.

Развитие през 2004 г.

През 2004 г. BaB направи голяма крачка към подобряване на местната и регионалната издателска инфраструктура. През този период сръбският компонент навлезе в своята трета

фаза на развитие, докато Хърватия навлезе в 5-тия си период.

Books Across Borders в Сърбия и Черна гора (2003-2006)

Информационна система за книгите

Информационната система непрекъснато се развива като надеждна и лесна за използване онлайн база данни по системата *Books in Print* (<http://www.infoknjiga.com/>).

Разпространение

Бяха направени първите конкретни стъпки за сътрудничество по създаване на регионална система за дистрибуция, включително Сараево и Подгорица.

Обучение

През 2004 г., *Book Marketing Research (BMR)*, проведе три семинара, които бяха високо оценени от участниците. Семинарите по управление, стратегическо планиране и маркетинг в книгоиздаването събраха 60 участници от 44 фирми. Те бяха последвани от 14 индивидуални бизнес консултации в рамките на BMR.

Допълващ фонд за мобилност

Допълващият фонд за мобилност на *VaV* е друг инструмент, който има за цел да насърчи и улесни сътрудничеството в областта на книгоразпространението и промотирането на книги в региона чрез финансово подпомагане на мобилността в региона. През 2004 г. този малък фонд подкрепи 5 проекта, които доведоха до общо 10 договора за съвместни продукции, съвместно разпространение и разпространение през границите.

Набиране на допълнителни средства

Благодарение на усилията на водещата организация в Сърбия, проектът получи допълнителна финансова подкрепа. След преговори на Националната библиотека на

Сърбия, Министерството на културата на Черна гора се съгласи да допринесе с допълнителни 50 000 евро по проекта.

Books Across Borders в Хърватия (2003-2006)

Информационна система за книгите

Добри резултати бяха постигнати по отношение на предоставянето на информация за книжния пазар чрез постоянно обогатяване на информационната система за книги (2,600 - 3,000 нови заглавия бяха добавени към базата данни на информационната система), в представянето на новата информационна система за онлайн услуги, в извършването на анализи на книгоиздаването и книгоразпространението и проучвания на пазара.

Проучване на книжния пазар

Резултатите от изследването на покупателните навици на читателите бяха финализирани и обявени през ноември 2004 г. Резултатите ясно показват готовността на читателите да купуват, което обаче е възпрепятствано от продажните цени. Изследването показва, че над една трета от хърватското население на възраст повече от 15 години са купили поне една книга през последните три месеца, или за себе си или за децата си, или като подарък за другите, а 15% от анкетираните са купили между две и пет книги.

Разпространение

Беше пусната нова разработка на софтуер за книгоразпространителната мрежа, който да предостави на книжарниците стандартизиран начин на въвеждане на данни. Търгът за създаване на съвместната дистрибуторска мрежа за всички издатели и книгоразпространители в Хърватия, обявен през юли 2004 г., доведе до възлагането на проекта *Distriks* през ноември. *Distriks* планира създаването на надеждна и ефективна дистрибуторска мрежа, която да позволи на издателите да достигнат до по-широка аудитория във всички региони на Хърватия.

Проект „Преводи“ на мрежата фондация „Сорос“ (стартиран през 1995)

Проект „Преводи“ послужи за вдъхновение и проправи пътя за цялата схема за грантове за превод на фондация „Следваща страница“. От самия му старт основната цел на Проекта за преводи е да осигури наличието на местните езици на класически и съвременни текстове в хуманитарните науки, необходими за поддържане на информирано обществено обсъждане на социални и политически въпроси. Втора цел на проекта е да подпомогне развитието на частното книгоиздаване в страните в преход. Проектът се управлява от местни фондации Сорос/ Отворено общество, и под надзора на фондация „Следващата страница“ от името на ИОО-Будапеща.

Развитие през 2004 г.

От началото на 2004 г. проект „Преводи“ престана да съществува в повечето страни от мрежата „Сорос“ и в момента се изпълнява само в България, Грузия и Украйна. Именно в тези страни беше привлечено значително финансиране от други източници проектът беше възложен на независими организации (предимно spin-off).

В края на 2004 г., фондация „Следваща страница“ пое общата координация на проект „Преводи“ - България, поради предстоящото прекратяване на дейността на Центъра за културни политики Сорос, основният изпълнителен орган на проекта за превод в България. За да се справи с тази промяна, фондация „Следваща страница“ разработи план да продължи проекта за преводи на базата на допълващ фонд с първоначалното участие на Гьоте институт и GTZ - София (Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit). В допълнение, „Следваща страница“ в сътрудничество с FILI (Информационния център за финландска литература) ще финансират преводи на книги, различни от художествена литература, от

финландски и ще изпълнява други промоционални дейности за обмен на знания между „малките езици“ и мрежата за литература *Nordic*.

В Украйна, проектът за преводи продължава да бъде един от основните стълбове на местната фондация *Renaissance*. Отчетът на фондацията за 2004 г. включва внушителната цифра от 67 заглавия и продължение на Лабораторията за преводи. По отношение на бюджета, проектът спечели 127 601 USD от финансиране от трета страна и 143 201 USD финансиране от Сорос (включително различни програми на Международна фондация *Renaissance*, ИОО и „Следваща страница“).

В България и Грузия годишните програми все още не са приключили, но се очаква общият брой на заглавията, подкрепени в тези страни, да бъде около 35.

Проект „Преводи“ след 2004 г.

Към 2004 г., фондация „Следваща страница“ участва пряко в бъдещето на проекта за преводи в България. Присъствието на фондацията в други страни обаче зависи до голяма степен от финансирането от ИОО/ Фондация Сорос и от трети страни. „Следваща страница“ ще продължи да играе консултативна роля за местните изпълнителни органи, както по отношение на набирането на средства, така и за изпълнението на проекта.

TRANSLATING CURRENT DEBATES**(стартиран през 2004)**

Започнал от проект „Преводи“ и вдъхновен от неговия положителен ефект, този нов проект е предназначен да осигури приемственост на проекта за преводи в различен формат, който е по-малък по мащаб, но много по-фокусиран. Проектът за преводи на текущите дебати има за цел да направи достъпни преводи на съвременни заглавия в социалните и хуманитарните науки за академичната и широката аудитория в Централна и Източна Европа и бившия Съветски съюз. Програмата е продължение на проекта за преводи в по-малък мащаб, фокусирана изключително върху съвременни книги по въпроси, свързани с приоритетите на мрежата на ИОО. Темите включват, но не се ограничават до: информационно общество, глобализация, демокрация, правата на човека, публични политики, проблеми на малцинствата и др. Предложения се приемат през цялата година.

NEW SOUTH EAST EUROPEAN HISTORY BOOKS**(стартиран през 2001)**

Този малък фонд стартира с финансовата подкрепа на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа и на Държавния департамент на САЩ и има за цел да подкрепи преводи на книги, посветени на Балканската история, които са написани от автори извън региона. Бяха отпуснати грантове, покриващи разходите за превод и издаване на езиците от Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватия, Македония, Молдова, Румъния, Сърбия и Черна гора.

Развитие през 2004 г.

В този последен етап на програмата фондация „Следваща страница“ допринесе за след-проектната фаза на международния изследователски проект на тема „Как да мислим за Балканите: култура, регион, идентичности“ (известен също като проект

NEXUS), с подкрепата на фондация Volkswagen, на Европейска културна фондация - Амстердам и Холандския институт за академични изследвания. Предстои подбор на текстове на балкански писатели с фокус върху две взаимно допълващи се сфери - дискурс и социални практики, които покриват различни подходи, национални и местни контексти, да бъдат преведени и публикувани на български, сръбски и румънски.

КОНСУЛТАНТСКА ДЕЙНОСТ

Част от ежедневните задължения на екипа на фондация „Следваща страница“ са и консултации и консултантски услуги на програми и организации, свързани с ИОО, и национални фондации Сорос.

Примери за някои от най-интензивните консултации на националните фондации включват:

Работно посещение в Таджикистан

Работното посещение имаше двойна цел: да изследва текущото състояние на книжния сектор в Таджикистан и да предложи схема за стратегически ориентиран подход за подкрепа на книгите за Фондация Отворено общество - Таджикистан. Паралелна цел на посещението бе да се даде възможност на издатели от Таджикистан да получат информация за развитието на книжния пазар в Грузия през последните години и да обменят идеи и опит с водещия частен грузински издател „Бакур Сулакаури“ и един от нейните директори, Тина Мамулашвили.

Два начина на продажба на книги в Таджикистан

Други

„Следваща страница“ участва активно и в предаването на знания и умения на етапа на разработване на дългосрочна инициатива, която цели подобряване на инфраструктурата на украинската книгоиздателската индустрия, както и за създаването на първия азерски книжен клуб от Асоциацията на книгоиздателите на Азербайджан. През 2004 фондация „Следваща страница“ подпомогна Асоциацията на арменските книгоиздатели в реализирането на международен семинар за системата *Books in Print* и авторските права.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ МИСИИ

Изследване на нови културни перспективи и разширяване географския обхват на фондацията бяха в основата на мотива за изследователските пътувания през 2004 г.:

Панаир на книгата в Кайро, януари 2004 г.

Посещението на най-големия панаир в региона имаше изследователска цел и доведе до някои важни и конкретни действия. Някои от най-важните бъдещи пилотни идеи са:

- ✓ Изследване на издателската индустрия в арабския свят, което да бъде проведено от Франкфуртския панаир на книгата;
- ✓ Среща с ключови партньори и създаване на предварителен план за действие за периода 2004-2005 г.

Конгрес на Международния ромски съюз, октомври 2004 г., Италия

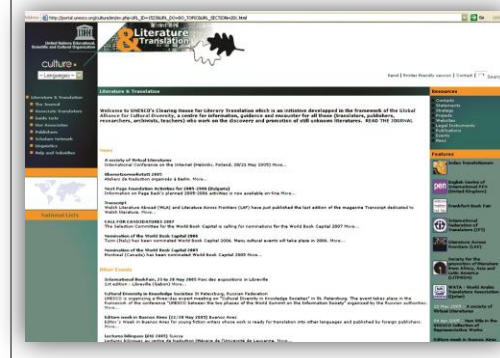
Търсенето на бъдещи партньори беше водещият мотив за още една проучвателна мисия - представител на фондация „Следващата страница“ и координатор на проекта *Romani Publications* участва на 6-тия Конгрес на Международния ромски съюз, Италия. Делегати от над

100 ромски общности взеха участие в събитието и гласуваха за нов президент, парламент и други отговорни институции. Представителят на фондация „Следващата страница“ обсъди с президента и генералния секретар на МРС благоприятните възможности за бъдещо сътрудничество, като например сътрудничество със Съвета на Европа и по-специално неговия Ромски образователен фонд, който се очаква да започне да функционира през 2005 година.

Панаир на книгата в Лондон, март 2004 г.

Директорът на фондация „Следващата страница“ все участие в няколко семинара и се срещна с партньори и колеги от цял свят, за да обсъдят съвместни проекти, актуалното развитие и общи интереси.

Веднага след Панаира, фондация „Следващата страница“ беше представена на срещата „Литература през граници“ (<http://www.lit-across-frontiers.org/>), на която повече от двадесет представители на организации от Европа и други континенти обсъдиха популяризирането на литературата и подкрепата за превод на международно ниво. На срещата бяха обсъдени резултатите от раздела „Книгите и четенето“ в Доклада за състоянието на културното сътрудничество в Европа, изготвен от EFAN (Европейски форум за изкуствата и културното наследство) и *Interarts*. На срещата в Лондон бяха обсъдени и възможностите за бъдещо сътрудничество и подкрепи изготвянето на декларация на ЮНЕСКО за важността на преводите (може да бъде намерена на: www.unesco.org/culture/lit)

Създаване на контакти и партньорства

Създаването и поддържането на контакти и партньорства са неразделна част от основните дейности на фондация „Следваща страница“ и са свързани с изпълнението на всички нейни проекти. 2004 г. беше решаваща за разширяване на контактите извън мрежата на ИОО.

2004 г. беше много важна за създаването на връзки с партньорите:

Arts Council of England / Съвет по Изкуствата на Англия

Czech Literary Fund / Чешки фонд за литература

Goethe Institute Bulgaria / Гьоте институт България

Hungarian Translators' House Foundation / Фондация Дом на преводачите - Унгария

Books from Lithuania / Книги от Литва

Book House - UK / Дом на книгата - ОК

European Roma Information Office / Европейски ромски информационен център

European Roma Rights Center / Европейски център за правата на ромските

Frankfurt Book Fair, International Department / Франкфуртски панаир на книгата, Международен отдел

Fund for Central and East European Book Project / Фонд за подкрепа на книгата в Централна и Източна Европа

KulturKontakt - Austria / КултурКонтакт - Австрия

National Library of Serbia / Национална библиотека на Сърбия

Roma Information Center - Serbia and Montenegro / Ромски информационен център - Сърбия и Черна гора

Roma Information Project / Ромски информационен проект

Roma PEN Center - Berlin / Ромски ПЕН център - Берлин

Roma Press Office / Ромски пресофис

Romano Centro - Vienna (Austria) / Ромски център - Виена (Австрия)

Romano Dzaniben: Romani Studies - Czech Republic / Изследвания на ромите - Чехия

Polish Literary Fund / Полски фонд за литература

Slovak Literary Fund / Словашки фонд за литература

Slovene Writers' Association for Trubar Fund / Асоциация на писателите на Словения за фонд „Трубар“ Studii Romani

Translation Fund of the Hungarian Book Foundation / Фонд за преводи на Унгарска фондация за книгите UNESCO's Clearing House for Literary Translation

Department of Linguistics, Karl-Franzens University, Graz (Austria) / Департамент по лингвистика, Университет Карл-Франценс, Грац (Австрия)

Drava Verlag, Klagenfurt (Австрия)

International Association of Romani Writers / Международна асоциация на писателите роми Karjaa (Финландия)

Rom e. V., Cologne (Германия)

Günter Grass Foundation for Sinti and Roma / Фондация Гюнтер Грас за синти и роми, Любек (Германия)

Roma Foundation, Cluj Napoca (Румъния)

Romano Dzaniben (Чехия)

Rom po Drom (Полша)

За фондацията

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Йержи Целиховски,

Заместник-директор на Информационната програма на ИОО-Будапеща

Кейт Грифин,

Съвет по Изкуствата на Англия, Лондон

Одил Шенал,

Заместник-директор на Европейската културна фондация - Амстердам

Райна Гаврилова,

Изпълнителен директор на ИОО - София, професор по културология в Софийския университет и бивш заместник-министър на културата

Сретен Угричич,

Директор на Националната библиотека на Сърбия, писател

ЕКИП

към 31 декември 2004 г.

Директор,

Яна Генова

ygenova@npage.org

И.д. Директор,

Наташа Мълинс

nmullins@npage.org

(1.12.04 - 30.04.05)

Грантове за преводи, уебсайт и офис

Христина Маринова

h_marinova@npage.org

Проект *Romani Publications*

София Захова

szahova@npage.org

Счетоводител

Леонид Дуков

ldukov@osf.bg

Редактор на бюлетина

Надежда Радулова

nadyaradulova@yahoo.com

Правен съветник

Гергана Вълева

Основен донор на фондацията е Институт Отворено общество - Будапеща...

който осигурява подкрепа за своите проекти и организационната устойчивост. Един от големите проекти на фондацията - платформата *Books across Borders* за бивша Югославия, е финансиран от програма MATRA на Министерството на външните работи на Холандия. Фондация „Следваща страница“ получава и финансова и нефинансова подкрепа от различни други донори.

Отчет за приходите и разходите, валута: USD

	2004
Приходи	
ИОО	165 924
GTZ	6 480
Мрежа за литература <i>Nordic</i>	2 593
FILI (Информационен център за финландска литература)	9 073
Остатък от 2003 г.	100 526
Всичко	284 596
Разходи	
Обща администрация	
Разходи за офиса	11 668
Административни	3 211
Заплати	29 471
Разходи по дейности	
Грантове	154 150
Консултантски услуги и изследвания	27 911
Управление на грантове	9 151
Проектни дейности	25 044
Проектно и организационно развитие	17 722
Предоставяне на информация	3270
Банкови такси	2 999
Всичко	284 596

Фондация „Следваща страница“

„Любен Каравелов“ 35

София 1142, България

www.npage.org | info@npage.org

